

Stefan Moysa

"Frömmigkeit zwischen Haben und Sein : religionspsychologische Anfragen an die „Bewegung Lefèbre\"", Rainer Funk, Zürich-Einsiedeln-Köln 1977 : [recenzja]

Collectanea Theologica 48/3, 228

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ską. Motywem przewodnim tej kaplicy jest „Ojciec Nasz”, a książkę można określić jako przewodnik medytacyjny. Operuje ona trzema elementami: zdjęciami (całości lub poszczególnych elementów), tekstami Pisma św. dostosowanymi do tych elementów oraz refleksjami poetyckimi, jakie narzuca symbolika kaplicy.

Piękna przyroda, w której kaplica jest wybudowana, ma symbolizować osadzenie Modlitwy Pańskiej w świecie i życiu. Budowa jest prosta: sześciobok z wnoszącą się w środku wieżą, pod którą znajduje się ołtarz z wiszącym nad nim krzyżem. Wokół ołtarza zbudowane są nisze z wypisanymi siedmioma prośbami modlitwy. Nisze mają też mówić o stworzeniu i człowieku. Bóg przez stworzenie wzywa człowieka, ten mu odpowiada przez to, że wciąga w swoją modlitwę cały świat. Nie ma w tej kaplicy zakrystii. Wszystkie przedmioty potrzebne do kultu są umieszczone wewnątrz i każdy ma swoją symbolikę, podobnie jak poszczególne obrazy czy schematyczne rysunki. Na przykład kamienny konfesjonał symbolizuje tron łaski, na zegarze słonecznym na zewnątrz widnieje chiński znak człowieka, obok starej figury Matki Boskiej z Dzieciątkiem widać mozaikę symbolizującą wcielenie.

Książkę trudno zamknąć w jakiegokolwiek kategorii. Trzeba ją rozważać modlitewnie w kaplicy, którą opisuje. Dla budowniczych kościołów przewodnik ten będzie równocześnie pomocą pozwalającą zrozumieć, że każda budowla kościelna musi w sobie zawierać pewną teologię.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Richard SCHAEFFLER, *Fähigkeit zum Glück*, Zürich-Einsiedeln-Köln 1977, Benziger Verlag, s. 52.

Odwiecznym zadaniem filozofii było uczynić ludzi szczęśliwymi. To zadanie zostało dziś zdyskredytowane pod wpływem filozofii Kanta, który uważał, że wszelkie dążenie do osobistego szczęścia w spełnianiu dobrego czynu skrzywia jego moralność. Stąd celem autora jest zrehabilitowanie etyki szczęścia.

Wpierw jednak Schaeffler wykazuje, że współczesne prądy kształtujące etykę nie są zdolne tego uczynić. Stwierdza więc, że nie może uczynić człowieka szczęśliwym ani etyka nastawiona na efektywność, ani postawa polegająca na zaspokojeniu własnych lub grupowych interesów, ani wreszcie usiłowanie ascetycznego ograniczania swoich potrzeb.

Dalsze rozważania snuje autor na tej samej kanwie wskazując, że wszystkie trzy rodzaje etyki przy odpowiednich warunkach mogą dać człowiekowi szczęście. Człowiek działając i produkując może uzyskać zadowolenie, jeżeli weźmie dystans w stosunku do swojego dzieła. Wówczas uzyskuje ono jakby własną samodzielność i staje się dla człowieka darem. Podobnie etyka dążąca do zaspokojenia własnych interesów uszczęśliwi człowieka, jeżeli się kieruje pewnymi ideałami. Człowiek bowiem nie zatrzymuje się tylko nad samą realnością, ale dążenie do ideału jest dla niego konstytutywne. Etyka winna kierować się takim dążeniem, ale musi ono być również zakorzenione w rzeczywistości.

Wreszcie etyka ograniczenia potrzeb będzie dopiero wówczas funkcjonowała, jeżeli człowiek zastosuje nie sztuczne obcinanie swych dążeń, ale będzie się ćwiczył w kulturze potrzeb. Do tego zaś należy umiejętność przyjmowania dóbr życia jako darów.

Autor pragnie utrzymać się zasadniczo na terenie filozofii, ale jest to filozofia, która nie da się utrzymać bez chrześcijaństwa. Z tymi powiązaniem Schaeffler zresztą nie kryje się, wskazując kilka razy na sakramenty jako dary czy na Ducha, który jest szczytem darów. Stąd też włączenie tych rozważań do serii teologicznych medytacji jest całkowicie uza-